

Jaarverslag stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk 2019

Inhoud:

1. Inleiding
2. Het werken in de knot – en snoeigroep
3. Grote infrastructurele projecten in de gemeente
4. A. Contacten met andere groene organisaties
B. Contacten met gemeente
C. Contacten met Staatsbosbeheer, verlies van Oostermeint en Bremerton
5. Een nieuw ontworpen wandeling
6. Blick op de toekomst
7. Eigen organisatie en financiële verantwoording

1. Inleiding

Beste collega vrijwilligers, geachte donateurs en belangstellenden, voor u ligt het verslag van onze activiteiten in 2019. Het is onze gewoonte om als eerbetoon aan onze vrijwilligers het werk dat zij onder onze vlag hebben gedaan als eerste item van het verslag op te voeren. Dappere weer en wind trotserende vrijwilligers: allemaal hartstikke bedankt!

2. Het werken

Er waren in het eerste halfjaar 7 werkochtenden. Dat lijkt weinig maar er waren afgelaste dagen met onwerkbaar weer. En dan was er nog NL-Doet. De dag zelf (opkomst ongeveer 20 personen zowel van buiten als uit eigen gelederen) is niet meegeteld in de productie telling omdat we die voor de gemeentelijke subsidie ook niet mee mogen tellen. In elk geval is de paddenpoel goed onderhanden genomen en is er veel opschot van abelen weggenomen, zijn er nieuwe boompjes en struikjes geplant. Wanneer we de voorbereiding van NL-Doet wel meetellen maar die dag zelf niet, hadden we een opkomst van 62 vrijwilligers. Verdeeld over alle 7 werkochtenden, komen we dan op 8 à 9 vrijwilligers per ochtend. De 8 gevaarlijke bomen die we in de Oostermeint hebben gekapt en verplaatst meegeteld is de productie 35 bomen geweest (knotten, snoeien en kappen). Dat is per werkochtend 35/7, ofwel 5 bomen per ochtend. Saaie cijfers, maar veel sportieve inzet voor het behoud van ons landschap. Nogmaals, iedereen bedankt!

In het tweede halfjaar waren er maar 4 echte werkdagen, waarin we met gemiddeld 6,5 mens 31 bomen hebben geknot. Daarin zat ook een werkdag met een Maatschappelijke stagiaire, die op een rustige manier wilde leren knotten! De rest van de dagen waren onwerkbaar, door het natte weer..

Eind 2019 is ook duidelijk geworden dat de idee om een kar vast te mogen gebruiken voor het vervoer van gereedschap en ladders werkelijkheid is geworden! Stichting Landschapsbeheer Gelderland en Gemeente Overbetuwe hebben dit samen mogelijk gemaakt. En ook geweldig dat er vaste vrijwilligers zijn die de kar willen halen en brengen naar de werkplekken!

3. Grote infrastructurele projecten

Met de gemeente en de initiatiefnemers van twee zonneparken, het grote “Zonnepark Overbetuwe” langs de A15 tussen knooppunt Valburg en de kruising bij Ressen, en het “Zonnepark Hemmen ” zijn intensieve contacten geweest. In de eerste drie maanden hebben bestuursleden 3 keer contacten gehad met hen en de gemeente. En 1 keer een “schouw” gemaakt van één van de terreinen die voor de aanleg waren toegewezen.

Het eerste park betrof een aantal grondeigenaren, waaronder Gelders Landschap en Kastelen . Een belangrijk punt hierbij was, dat met deze gronden Natuurcompensatie geregeld was in het verleden. Het kon niet zo zijn dat natuurcompensatie in het verleden leidt tot bezetting met Zonnepanelen in de toekomst. Wij hebben de toezegging gekregen van Gelders Landschap en Kastelen dat 200.000 euro in het landschapsfonds gestoken zal worden om het verlies aan natuur te kunnen compenseren.

Met het tweede park hadden we het moeilijk omdat de natuurcompensatie voor het grootste deel niet bij dat zonnepark tot stand zou komen maar op een andere plek, een halve kilometer noordelijker. De gemeente had deze vorm van compensatie al eerder goedgekeurd, dus voor dat wij in beeld kwamen. Ook hier wordt waardevolle grond verbruikt voor zonnepanelen.

Ook op het terrein van de Rail Terminal Gelderland (RTG) vonden we dat we moesten waken voor het behoud van natuurwaarden in ons gebied, de Overbetuwe. Leo en Jan moesten het werk verdelen omdat er een aantal avonden mee gemoeid zouden zijn. In totaal hebben we met ons tweeën of ieder apart 5 keer een zogenaamde inloopavond bijgewoond en daarover verslag uitgebracht in het bestuur. De stand van zaken is nu dat er wat groene dingetjes zijn afgesproken met de bewoners (aanplant van bomen en struiken, een enkele natuurvriendelijke oever hier en daar en misschien een aarden wal om het zicht op de rail terminal weg te nemen. Op de laatste bijeenkomst van de bewoners in Valburg werd helaas duidelijk dat aan de herrie die de overslag van containers veroorzaakt bij het laden, neerzetten op de grond en tenslotte overladen in een auto of andere trein, niets wordt gedaan. Daar is geen budget voor beschikbaar gesteld. Het bestuur vindt dit schandig maar met de andere groeperingen die zich over deze zaken gebogen hebben, zien we geen kans hier iets aan te doen. Enige hoop putten wij uit de uitspraak van de Hoge Raad om het “Programma Aanpak Stikstof” niet verbindend te verklaren, waardoor een aantal projecten niet goedgekeurd zouden kunnen worden. Wij hopen dat onder de getroffen projecten zich ook de Rail Terminal bevindt. De Gelderse Natuur- en milieu federatie heeft met dit wapen in de hand een zogenaamde zienswijze” ingediend waaruit blijkt dat de terminal te veel schade toebrengt aan in de buurt liggende Natura 2000 natuurgebieden.

4. A. Contacten met andere groene organisaties

In het kader van de inloopavonden rond Knooppunt 38, hebben we kennis gemaakt met een enthousiaste groep vrijwilligers die voortkomt uit de “oude Dorpsraad Valburg”. De groep noemt zich Valburg Groen en deelt veel van onze ideeën als het gaat om het behoud van natuur in de Overbetuwe. Zo heeft deze groep een inventarisatie gemaakt van alle gemeentelijke bomen die in de loop der jaren zijn weggehaald door de Gemeente en niet zijn terug geplant. Op zijn minst zou er een plan tot compensatie moeten bestaan voor terug planten op gemeentelijke grond.

In 2019 gingen we samen met Knotploeg Heteren en Randwijk naar het natuurgebied De Bruuk dat vlakbij het Voedselbos Ketelbroek ligt en door een aantal vrijwilligersorganisaties zoals wij wordt onderhouden. Voor de start van het nieuwe knot seizoen, die samenvalt met de Nationale Natuurwerkdag, zijn we gaan werken op het grondgebied van Randwijk / Heteren.

Stichting Landschapsbeheer Gelderland is voor ons onmisbaar. Er is een jaarlijkse contactdag voor de coördinatoren van de vrijwilligers. Dan zijn er veel initiatieven zoals het stimuleren van het maken van klompenpaden en het geven van allerlei cursussen. En dan is er het uitlenen van gereedschap in het winterseizoen. Zulk goed gereedschap hadden we vroeger echt niet en dat scheelt ons een geweldige uitgave.

GNMF is wat minder bekend, maar evenzeer onmisbaar. De afkorting staat voor Gelderse Natuur- en Milieufederatie. Zij coördineert samenwerking tussen allerlei milieugroepen met als nieuwe onderwerpen, bijvoorbeeld het initiatief van GNMF en leidingbeheerder Alliander voor de energie transitie in Gelderland. Iets voor onze stichting om te onthouden wanneer er weer een volgend zonnepark wordt gelanceerd. Een partner met meer power dan wij is dan wel prettig. Ook houdt GNMF zich bezig met de “nieuwe omgevingswet” waar al sinds 2014 over wordt gepraat en die – eenmaal van kracht geworden- een heel nieuw instrumentarium over ons land uitstrooit met betrekking op het grond gebruik. Een onderwerp waar ons bestuur veel meer van zou willen weten. Wanneer iemand weet heeft in zijn familie- en vriendenkring van een planoloog die met pensioen gaat ..... Tip ons dan zodat wij met je kunnen overleggen hoe we met deze persoon in contact kunnen komen.

B. Contacten met Gemeente

Niet helemaal gelukkig zijn we met de gesprekken en afronding van de planologie van de zonneparken. We blijven van mening dat goede landbouw en natuurgrond niet voor zonnepanelen dient te worden gebruikt. En dat eerst alle daken en geluidsschermen zonnepanelen moeten worden. Een mooi punt dit jaar is dat Stichting Landschapsbeheer Gelderland en de Gemeente samen de aankoop en afschrijving van een aanhangwagen financieren, waarmee we ons gereedschap en ladders kunnen vervoeren. Tenslotte, we hebben een gesprek gevoerd over de door de Gemeente georganiseerde akkerranden dagen in 2017, 2018 en 2019. We hebben een idee dat dat anders moet, op een schaal dat mensen de akkerranden daadwerkelijk kunnen bezoeken en uitleg krijgen over de betekenis ervan. De gemeente heeft die voorstellen gebruikt bij de invulling van een nieuwe akkerranden dag.

C. Contact met Staatsbosbeheer en verlies van Bremerton en Oostermeint

In mei van 2019 werden we compleet verrast door berichten dat de bosjes van Staatsbosbeheer (SBB) in onze omgeving zouden worden verkocht door middel van een verkoop op basis van inschrijving. Jullie lezen goed: berichten. Dus heeft SOGN hier zo'n kleine 20 jaar gewerkt aan natuur verrijking van deze productiebossen, denk aan de aangelegde paden, het experiment met de knuppelpaden, het aanleggen van de paddenpoelen, het rondleiden van groepen scholieren voor een stukje natuureducatie, het aanleggen van een strook bes- en nootdragende bomen en struiken, en in de Oostermeint behalve de 2e paddenpoel een fruitbomencirkel en een wandelpad, een picknicktafel

en een bijenhotel zijn we niet in de plannen gekend en niet uitgenodigd om mee te denken. Uiteindelijk en met enige druk van bevriende relaties werden we gehoord en ontvingen we excuses.

Inmiddels is duidelijk dat de twee bosjes verkocht zijn. We hopen dan contact te kunnen houden met de opvolgende eigenaren betreffende toegankelijkheid en natuurlijkheid. Intussen zijn de bossen voor een deel gekapt door Staatsbosbeheer en is het één grote puinhoop geworden waar je vanwege de schots en scheef op de grond liggende resten moeilijk een gezellige wandeling kunt maken.

In een gesprek met Staatsbosbeheer op 16 september jl. werd gesteld dat Staatsbosbeheer gaat herplanten met het accent op bosbouw (dat wil zeggen bomen die over 10 of 15 jaar weer gekapt mogen worden, dat de rommel (zeg maar puinhoop) wordt opgeruimd vóór de herbeplanting en dat de paden worden hersteld. Nu worden de bossen volgens de inschrijfgeregels verkocht "in de staat zoals ze zijn". Volgens Staatsbosbeheer betekent dit dat de nieuwe eigenaar het beleid zoals Staatsbosbeheer dat hanteerde, ongewijzigd kan voortzetten, inclusief bescheiden aandacht voor natuur diversiteit en wandelmogelijkheden. De doorgaande wandelverbinding langs de schouwpaden blijft gehandhaafd volgens Staatsbosbeheer en Gemeente Overbetuwe.

5. Een nieuwe wandeling, De Groene Loper

Met het ontstaan van de Voedselbossen in Park Lingezege, de mooie ontwikkeling van Landerij de Park, en met het efficiënte beheer van de Park Lingezege organisatie, waren de omstandigheden gunstig om een mooie wandeling te organiseren tussen de Voedselbossen, Landerij de Park, langs het Romeinse Lint, maar meer nog langs de schouwpaden die langs de Zege liggen in dit gebied. Door belangstelling van de Elstars was er ook genoeg aanloop..

Op 12 april, om 10 uur komt wandelsportvereniging de Elstars aan op de Landerij, na een mooie wandeling langs de Voedselbossen van de Park. Ze komen dan aan bij het nieuwe bruggetje dat aan de noordkant van Landerij de Park is neer gelegd. Een prachtige toegang is het geworden. Samen met de opening van de Groene Loper wandeling zeer de moeite waard om mee te maken. Om het extra feestelijk te maken is er natuurlijk koffie met wat lekkers, en een paar kleine toespraakjes. Na afloop van de opening is het mogelijk nog de Voedselbossen te bezoeken en in te gaan! (Nieuwsbrief 2 SOGN en de plaatselijke pers)

6. Een blik op de toekomst

Nog meer grootschalige zonneparken, en nog enkele windmolens: op 3 september jl. hebben we op een door de Gemeente georganiseerde bijeenkomst van de gemeenteraad met sprekers, te horen gekregen wat de plannen zijn. De in 2017 vastgestelde routekaart "Duurzaam Overbetuwe" moet daarheen leiden dat eind 2020 minimaal 14% van de energievraag duurzaam wordt opgewekt. De Gemeente schrijft "wij willen op een veel grotere schaal, bijvoorbeeld in een vorm van publiek-private samenwerking, duurzame energie opwekken voor onze inwoners. Mogelijk kunnen gemeentelijke grondposities daar een bijdrage aan leveren". Er staat dus nog veel te gebeuren. Er vielen termen als grootschalige initiatieven, wijkverwarming, zonneparken en een handjevol windmolens.

Dan ontvingen we ook nog deze verrassing: De Gemeente heeft een aantal bosjes in Park Lingezege gekocht en een bosje langs de Linge. We hopen niet dat zonnepanelen ook deze rivier zullen gaan ontsieren.

De voortdurende inbreuken op het bestaande bomen bestand in de kernen en daarbuiten baart ons zorgen. Een van de laatste gemeentelijke kapvergunningen in Elst betreft het rooien van alle stadsbomen in de Prins Hendrikstraat op verzoek van de bewoners. Wij willen een beleid om voor iedere boom die moet sneuvelen een boom terug te planten op gemeentelijk gebied, desnoods buiten de bebouwde kom. Voor grote bomen betekent dit nauwelijks compensatie in Groen en ademend vermogen.. In ieder geval zullen we ons inziens rekening moeten gaan houden met het verlies aan groen als er bomen gekapt worden. Een Vergroeningsbeleid zou dit tij moeten gaan keren. Daar willen we ons sterk voor maken.

7. Eigen organisatie SOGN en financiële verantwoording

Er zijn nog steeds vacatures in of ten behoeve van het bestuur: een vrijwilliger medewerkerszaken die vrijwilligers werft en contacten onderhoudt, chauffeurs aanhangwagentrekker, een materiaalmeester die gereedschappen schoonhoudt en smeert en een planoloog. Dus niet persé bestuursleden maar medewerkers/adviseurs. Gelukkig hebben we nu een nieuw bestuurslid en gelijk penningmeester, Maarten Biesheuvel. Margreet Jellema, die vanaf de oprichting verbonden is geweest aan SOGN, heeft te kennen gegeven dat zij het wat rustiger aan wil doen en vooral meer werkzaam wil zijn met zaken die rechtstreeks te maken hebben met De Parkse Gaard en aanverwante zaken. Ze wil zich gaan concentreren op haar andere positie, die van bestuurslid van De Parkse Gaard. Maar het doet haar ook wel pijn om abrupt afscheid te nemen van SOGN. Daarom hebben we afgesproken dat wanneer wij tegen echt groene vragen aanlopen, wij nog even op haar inzet mogen rekenen. Wij nemen afscheid, ook met spijt en nostalgie.

De inkomsten van de stichting bestaan voor een deel uit de bijdragen van de Gemeente in het werk dat we verrichten met het knotten van wilgen en het snoeien van hoogstamfruitbomen, voor een deel uit de sponsor bijdrage van Golfbaan Welderen, waarvoor dank! Soms dragen landeigenaren of pachters ook bij aan ons werk met een vrijwillige bijdrage. We doen ook vaak mee aan NL Doet, waarmee we een gedeelte van de kosten konden dekken die we dit jaar hadden om de Oostermeint mooier te maken. Ook stichting Landschapsbeheer Gelderland doet een (kleine) duit in het zakje als we ons werk aan het Landschap inzichtelijk maken met onze data. Een groot deel van de kosten bestaat uit reiskosten en kosten voor koffie en thee met het werk met vrijwilligers, als ook uit de kosten om de stichting te faciliteren, zoals bankkosten en website onderhoudskosten en bestuursdeclaraties. In 2018 is de Parkse Gaard in Park Lingezege zelfstandig geworden qua organisatie. Uiteindelijk is De Parkse Gaard uitgegroeid tot een echt voedselbos met eigen vrijwilligers. In 2019 heeft dat zijn eigen gang gekregen in een nieuwe stichting, De Parkse Gaard, waaraan onze stichting een financiële bijdrage heeft geleverd in de vorm van een deel van de oprichtingskosten.

De cijfers zult u kunnen vinden op de site van Overbetuwe Groen Natuurlijk, die door één van onze vrijwilligers wordt verzorgd!

Met vriendelijke groet, Jan Duindam (secretaris) en Leo Starink (voorzitter), Maarten Biesheuvel (penningmeester) en Elieke Starink (lid)

Jaarrekening stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk 2019

Balans

Saldo 1 januari 2019:	€ 6911,20
Saldo 31 december 2019:	€ 6075,08
<u>Verschil Saldo 31 dec minus 1 jan</u>	<u>- € 836,12</u>

Inkomsten

Rente ASN	€ 2,98
Knotten van wilgen, snoeien van hoogstamfruitbomen bijdragen	€ 200
Sponsor Golfbaan Welderen	€ 250
Gemeente Overbetuwe werk 1e helft 2019	€ 210
Bijdrage Oranjefonds / NL doet	€ 324
Stichting Landschapsbeheer Gelderland Natuurwerkdag	€ 50
<u>Totale inkomsten</u>	<u>€ 1036,98</u>

Uitgaven

Kosten Rabobank	€ 132,57
Kosten NL doet	€ 288,40
Vrijwilligerskosten knotten	€ 197,05
Declaraties/voorschot Bestuursleden	€ 510,70
Overboeking De Parkse Gaard i.v.m. verzelfstandiging	€ 431,27
Design / website	€ 313,11
<u>Totale uitgaven</u>	<u>€ 1873,10</u>
<u>Verschil inkomsten minus uitgaven</u>	<u>- € 836,12</u>